

VEREENIGINGSVERSLAGEN.

KORT VERSLAG ALGEMEENE VERGADERING
van de
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER
TANDHEELKUNDE
TE HAARLEM, 23 EN 24 MEI 1919.

Door het Hoofdbestuur is besloten, voortaan van de Algemeene Vergadering een kort verslag in het Tijdschrift te doen plaatsn. Het Stenografisch Verslag zal aan iederen afdeulingssecretaris worden toegezonden ter opneming in het archief.

Ieder lid der Maatschappij kan dan eventueel bij den secretaris zijner afdeeling deze Stenografische Notulen opvragen, wanneer hij daaruit iets wil naslaan.

Opdat men de voornaamste feiten van de Jaarvergadering van 1919 ook in het Tijdschrift zal kunnen vinden, hebben wij gemeend deze alsnog hieronder te moeten publiceeren.

De Voorzitter, de heer A. L. J. C. van Hasselt, opent Vrijdagavond de vergadering met een rede, afgedrukt in het Tijdschrift voor Tandheelkunde 1919. Daarna doet de Secretaris, de heer W. C. Koldewijn, mededeeling van de ingekomen stukken.

1. *Een schrijven van de Vereeniging van Amsterdamsche Ziekenfondstandartsen*, met verzoek haar als onderdeel op te nemen in de Maatschappij.

In handen gesteld van het Hoofdbestuur.

2. *Schrijven van den heer B. L. Paërl*, met verzoek hem in de gelegenheid te stellen, iets te zeggen omtrent de titulatuurkwestie.

Wordt toegestaan.

Vervolgens worden voorgelezen de jaarverslagen van Secretaris en Penningmeester. De Penningmeester wordt door de Verificatie-commissie gedéchargeerd.

Aan de orde zijn dan de Commissie-Verslagen.

Verslag Commissie van Beroepsbelangen.

„ *Commissie B. O. U. T.*

„ *O. en E. Commissie.*

Bij dit verslag bespreekt de heer Paërl de kwestie van de toelating van houders van het D. D. S. diploma tot het tandartsexamen. De zaak zal nog eens door de O. en E. Commissie onder de oogen worden gezien.

Verslag Secretaris Centrale Commissie van Tandh. Volks- en Beroepsbelangen.

Naar aanleiding van dit verslag wordt besloten dat de Maatschappij lid zal worden van de Vereeniging tot bestrijding van het Tandbederf.

Verslag Militaire Commissie.

„ *Ziekenfonds. Commissie.*

„ *Schooltandklinikcommissie.*

„ *Commissie tot uitgifte van het Tandheilkundig Jaarboekje.*

„ *Bibliotheek- en Museumcommissie.*

„ *Commissie tot verzameling van gegevens betreffende de geschiedenis der Tandheilkunde in Nederland.*

„ *Commissie van Beheer van het Tijdschrift voor Tandheilkunde.*

De vergadering wordt hierna geschorst tot Zaterdagmorgen 10 uur.

Aan de orde is dan:

Rapport Coöperatie-Commissie.

Besloten wordt de Coöperatie-Commissie op te heffen en haar om te zetten in een Commissie van Advies in Commercieele aangelegenheden voor het Hoofdbestuur.

Verslag Directeur Bemiddelingsbureau voor waarneming en assistentie in de praktijk.

De heer Rauwerda heeft bedankt; als zijn opvolger werd benoemd de heer B. R. Bakker.

Voorstel Congrescommissie om het Congres in 1921 niet te laten doorgaan.

Na ampele discussie wordt besloten dat de Commissie door zal gaan met de voorbereiding en dat het volgend jaar over het al of niet doorgaan zal worden beslist.

Behandeling van het Bindend Besluit, voorgesteld door het Hoofdbestuur, op advies van de Centr. Comm., luidend:

„Het is den leden der Ned. Mij. tot bev. der Tandheilkunde niet geoorloofd eenige verbintenis aan te gaan met een Ziekenfonds of lichaam, dat aan derden tandheilkundige hulp verschaft of verzekert, tenzij deze verbintenis is vastgelegd in een door tusschenkomst van de Maatschappij goedgekeurd contract.”

Na eenige discussie wordt het Bindend Besluit met algemeene stemmen goedgekeurd met de volgende redactiewijziging:

„Het is den leden der Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde niet geoorloofd, met een Ziekenfonds of een lichaam dat aan derden tandheelkundige hulp verschaft of verzekert, eenige verbintenis aan te gaan, te vernieuwen of te wijzigen, tenzij deze verbintenis is vastgelegd in een door het Hoofdbestuur der Maatschappij goedgekeurd contract.

Interpellatie met betrekking tot de titulatuur.

De heer Paërl bespreekt het feit, dat de betrokkenen zich in zake de titulatuurkwestie niet hebben gehouden aan de motie, in Rotterdam aangenomen.

Na zeer breedvoerige discussie stellen de heeren Paërl en Bakker de volgende motie voor, nadat de vergadering eenigen tijd geschorst was met het oog op de lunch:

De Algemeene Vergadering der Maatschappij tot bev. der Tandheelkunde, d.d. 23 en 24 Mei 1919 te Haarlem, spreekt als haar oordeel uit, dat het voor een lid der Maatschappij, die in het bezit is van een D. D. S.-, D. H. D.- of D. D. H.-diploma, niet geoorloofd is, op grond hiervan het praedicaat Doctor of de afkorting daarvan voor den naam te voeren.”

De Vergadering besluit discussie over deze motie niet meer toe te laten, waarop eenige leden uit protest de zaal verlaten.

De motie wordt daarna aangenomen met 12 stemmen tegen, waarna bovenbedoelde leden in de zaal terugkeeren.

Vervolgens is aan de orde de lezing van den heer G. H. Bisseling: „*Uit de Geschiedenis der Tandheelkunde*”, die in een andere zaal gehouden wordt, waar de heer Bisseling tevens een zeer fraaie collectie platen en werken op tandheelkundig gebied heeft tentoongesteld.

Ten slotte komt in behandeling:

Concept-Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Met eenige geringe wijzigingen worden de nieuwe Statuten en Huishoudelijk Reglement met algemeene stemmen goedgekeurd.

Nadat besloten wordt aan het H. B. de plaatsbepaling over te laten van de volgende Jaarvergadering, en de heer J. Sanders Ezn. den voorzitter dank heeft gebracht voor zijn leiding, sluit deze om 4 uur de 5e Algemeene Vergadering.

VEREENIGING VAN NEDERLANDSCHE TANDARTSEN.

43e VERGADERING TE UTRECHT (TANDHEELKUNDIG
INSTITUUT) OP 25 APRIL 1920.
(BUITENGEWONE VERGADERING).

Aanwezig volgens presentielijst 49 leden en 6 gasten.

De voorzitter, de heer Ch. F. L. Nord opent om ruim 11 uur de vergadering, heet de aanwezigen welkom en in het bijzonder den spreker, Dr. Paul Simon te Berlijn, wiens aanwezigheid getuigt van een wederaanknooping van de internationale wetenschappelijke banden, die zoo lang verbroken zijn geweest.

Daarna verkrijgt Dr. Simon het woord en houdt een zeer belangrijke voordracht over Dento-faciale orthopaedie, die met onverdeelde aandacht wordt aangehoord. Spreker deelt mede hoe hij de anomalïen indeelt, waarbij hij geheel afwijkt van de classificatie van Angle, daar deze alleen rekening houdt met de dentale anomalïen en de verhouding tot den schedel geheel negeert.

Aan de hand van lantarenplaten demonstreert hij de wijze waarop door hem door middel van gnathostaat en photostaat op vrij eenvoudige wijze een wetenschappelijk juiste diagnose wordt gesteld, hetgeen een vereenvoudiging is van de methode indertijd door van Loon aangegeven.

Bij de discussie zegt Dr. van Loon o.m. dat zijn bedoeling niet is geweest een methode voor de praxis aan te geven, doch om aan te toonen dat de Amerikaansche werkwijze onvoldoende is en onwetenschappelijk. Het verheugt hem in Dr. Simon een bekwame medewerker gevonden te hebben.

Nadat deze zijn voldoening had uitgesproken voor de hartelijke ontvangst, hem in Nederland bereid, sluit de voorzitter met een woord van dank aan Dr. de Groot, voor de beschikbaarstelling van het Instituut om 1 uur de vergadering.

C. M. C. DULLEMOND,
Secretaresse.

VEREENIGING VAN NEDERLANDSCHE TANDARTSEN.

(Vergadering van 10 en 11 Jan 1920).

(Vervolg).

4. *Installatie nieuwe leden.*

De Voorzitter, de heer Ch. F. L. Nord: Mejuffrouw! Mijne Heeren! Het is de plicht van den voorzitter, de nieuwe leden te installeren en sinds de oprichting van deze Vereeniging is het gewoonte geweest om dit te doen met een rede waarin een en ander gezegd wordt over hetgeen U van de Vereeniging, en de Vereeniging van U mag verwachten. Ik wil trouw blijven aan deze m.i. goede gewoonte, al zal hetgeen ik hier ga zeggen misschien niet alleen voor U gelden, maar tevens mijn meening bevatten over hetgeen ik meen dat Vereeniging en leden elkaar wederzijds schuldig zijn.

U zijt vermoedelijk hedenavond voor de eerste maal in dezen kring aanwezig, en ik zou het mij eenigszins kunnen begrijpen, wanneer U zich daardoor nog niet geheel thuis gevoelt, al zult ge waarschijnlijk hier al vele gezichten treffen, die U nog van Uw studietijd bekend zijn. Wanneer U echter de kennismaking voortzet, ben ik overtuigd dat ge al heel snel U een der onzen zult voelen en het vergaderringsbezoek voor U zal worden, wat het voor ons is, n.l. een vreugde bij het terugzien van al die bekende gezichten, waarvan er zoovelen reeds lange jaren vrienden waren of het inmiddels geworden zijn. Het is deze vriendschap en de aangename collegiale omgang, die daarvan het natuurlijk gevolg is, die steeds een kenmerkende eigenschap is geweest van onze bijeenkomsten en het zal mede Uw taak zijn er voor te zorgen, dat dit tot in een verre toekomst zoo zal blijven.

Het zal U bekend zijn dat bij de oprichting van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, nu bijna zestien jaren geleden, het vereenigingsleven in ons land aanmerkelijk verschilde van den tegenwoordigen toestand. Toen werd sterk gevoeld de behoefte aan een aaneensluiting der jongeren, ten einde front te maken tegen ongewenschte toestanden, en eendrachtig heeft men toen gestreden tot

aanmerkelijke verbeteringen dezen strijd overbodig hebben gemaakt. Ik zal thans hierop niet dieper ingaan, doch alleen memoreeren de oprichting, in 1914, van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunst, die zich uitsluitend ten doel stelt de bevordering van de tandheelkundige sociale belangen. Vanaf dat oogenblik heeft onze Vereeniging de behartiging van die belangen geheel overgelaten aan deze Maatschappij en werden wij dus een gezelschap, waar alleen wetenschappelijke en practische onderwerpen worden behandeld.

Heeft dit een aanmerkelijke ontlasting medegebracht van onze vroeger vaak overvulde programma's, het heeft aan den anderen kant gemaakt, dat de leden wisten, dat hun aandacht hier sindsdien geconcentreerd werd op de tandheelkundige wetenschap, waarheen hun belangstelling dus ook noodzakelijkerwijze moest uitgaan. Een en ander bracht mede, dat het aantal leden, dat vroeger bij optreden naar buiten van belang kon zijn, geen rol meer speelde, en het thans slechts gewenscht was, hen als leden te hebben die van die belangstelling daadwerkelijk zouden blijf geven. Als gevolg hiervan werd de uitnodiging tot het lidmaatschap afgeschaft en werd het overgelaten aan het initiatief van de a.s. leden, of zij meenden tot een kring te moeten toetreden, die streeft naar de opvoering van de kennis der beroepsnooten door behandeling en discussie van wetenschappelijke onderwerpen. Verwacht werd, dat daardoor het aantal nieuwe leden dalen zou en, al is die verwachting juist gebleken, toch bleef en blijft de aanwas verheugend groot.

Wij zouden dus alle reden hebben om met groote tevredenheid in de toekomst te zien, ware het niet dat zich een verschijnsel voordoet, dat een schaduw werpt op die toekomst en waarvan ik mij verplicht gevoel hier met een enkel woord te reppen. Het is het feit, dat ondanks dien grooten toevloed van nieuwe leden het aantal bezoekers van onze vergaderingen niet belangrijk grooter is dan vroeger, en vooral, dat de namen dergenen die de programma's onzer werkzaamheden vullen, vrijwel dezelfde zijn gebleven. Niet zonder verbazing vraag ik mij af: wat is de gedachtengang van die vele jonge collega's die lid onzer Vereeniging werden en niet, of zelden, ter vergadering komen? Wat heeft hen bewogen, lid te worden, en wat beweegt hen, lid te blijven? Wanneer het antwoord zou kunnen wezen, dat zij weg blijven omdat hun hier niet geboden wordt wat zij verwacht hadden, dan zou dit voor ons, en vooral voor het Bestuur, een reden moeten wezen om in te keeren tot ons zelf en ons af te vragen, waar dan de fout ligt. Doch de fout kan hier niet liggen, omdat de meesten de kans niet gehad hebben, teleurgesteld te zijn of te worden, daar zij nimmer of hoogst zelden onze vergaderingen hebben bezocht. Zij meenen blijk-

baar aan al hun verplichtingen voldaan te hebben door geregelde betaling hunner contributie, en zien in dat geval niet in, dat zij aan hun beroep verplicht zijn een meer actieve rol te spelen dan alleen het te vriend houden van den penningmeester!

Dit feit heeft sinds langen tijd de aandacht getrokken, mijn voorgangers hebben reeds meermalen hierop gewezen; ongelukkigerwijze bereikten hunne woorden gewoonlijk niet degenen voor wie zij het meest bestemd waren, en de vraag verdient m.i. overweging, om deze zienswijze eens onder de oogen te brengen van hen, wien zij het meeste aangaat.

Dit verschijnsel is inderdaad ernstiger dan eenig ander in het tandheelkundig vereenigingsleven; het is naar mijn meening zelfs het eenige, dat ons de toekomst met een zekere bezorgdheid doet tegevoetzien. Immers, ik vraag U: wat zal er gebeuren, wanneer er niet spoedig onder de jongeren opstaan, die bereid en geschikt zijn om mede te werken aan de leiding van onze vereenigingen, om straks de taak over te nemen van de weinige mannen, die nu reeds sinds jaren het volle gewicht daarvan op hun schouders hebben genomen; een taak, die voor verscheidenen zelfs te zwaar wordt, doch die zij niet kunnen afwentelen, omdat er bijna geen schouders zijn, om hen zelfs maar gedeeltelijk te ontlasten. En wanneer straks toch eenige van de ouderen zouden weggaan en de anderen daardoor nog meer werk kregen, is het dan te verwachten dat zij dit zullen blijven volhouden?

Door de leiders van onze professie is dit feit meermalen besproken en tevergeefs naar een oplossing gezocht. Het wordt m.i. tijd dat dit nu ook eens doordringt tot de velen, die hierin zoo gemakkelijk verandering kunnen brengen. Wij kunnen en willen niet aannemen, dat onder het groote aantal tandheelkundigen, dat in de latere jaren is aangekomen, die onder veel gunstiger omstandigheden hebben gestudeerd dan hun voorgangers, niet velen zouden kunnen worden gevonden, die zooveel liefde hebben voor hun vak en zooveel begrip van de realiteit, dat zij daarvan naar buiten blijk zullen geven, opdat zij actief mede kunnen werken aan het vele dat er te doen is om ons te brengen daar, waar wij allen meenen dat wij moeten komen. Wanneer het bescheidenheid is, die hen terughoudt, laten zij dan die bescheidenheid, die soms misschien „eine Zier” is, maar die in dit geval een ondeugd zou worden, afleggen, en laten zij bedenken dat gezamenlijke inspanning, ook met opoffering van vrijen tijd, noodig is, en, eenmaal begonnen, voldoening schenkt.

Ik hoop niet, mejuffrouw en mijne heeren nieuwe leden, dat ik U door deze woorden schrik heb aangejaagd, want dat was allerminst mijn bedoeling; maar, zij moesten mij van het hart, juist om U te kunnen zeggen dat wij hopen in U te zullen vinden, leden, die gaarne in

ons midden zullen zijn en van wie wij veel mogen verwachten. En denk niet, dat ik met mijn woorden van zooeven heb willen zeggen, dat ieder lid vanzelfsprekend een leidende rol moet vervullen in de Vereeniging waarvan hij lid is (dit ware immers onzin), doch dat een ieder hier zijn collega's wat kan geven, de eene in meerdere, de andere in mindere mate. En vergeet dan niet dat de kleinigheden, opgemerkt in een discussie, soms van evenveel practisch belang kunnen zijn als de inleiding, die er het uitgangspunt van was; en dat het ideaal volkomen wordt bereikt wanneer een ieder geeft naar de mate van zijn kennen en kunnen. Niets is meer waar dan de opmerking, dat ieder individu altijd iets heeft, dat hij beter doet dan een ander en voor geen vak kan dit juister zijn dan voor het onze. Weest dus nimmer beschroomd om op deze vergaderingen van Uwe inzichten te doen blijken, daar gij overtuigd kunt zijn, dat Uwe opmerkingen steeds met al die belangstelling zullen worden aangehoord, die zij verdienen. Op de meerdere praktyk-ervaring der ouderen hebt gij voor Uwe jonge idealen, idealen, die gij naar ik hoop Uw leven lang zult mogen behouden en waarvoor het altijd waard is, in den kring Uwer collega's op te komen. Want daar alleen kunt gij ze toetsen aan andere opvatting, om ze daardoor, hetzij nog helderder voor oogen te kunnen houden, hetzij ze te modificeeren naar aanleiding van hetgeen ge van anderen daarover gehoord hebt. Het feit, dat bij de tandheelkundige opleiding het ethische gedeelte, m.i. ten onrechte, wordt verwaarloosd, maakt een en ander dubbel wenschelijk. Een code voor die ethiek wil ik U hier thans niet geven, slechts dezen raad: Werkt in Uw practijk zoo, dat ge U nimmer behoeft te schamen wanneer Uw patiënt plotseling onder de oogen van een collega komt, en spreek tegenover de patiënten van Uw vakbroeders op een wijze, zooals gij zoudt willen dat zij van U zouden doen. Bedenkt steeds, wanneer ge werk van anderen ziet, dat het wellicht verricht kan zijn onder moeilijke omstandigheden, en oordeel er nooit te hard over, alvorens gij in de gelegenheid zijt geweest, veel van Uw eigen werk na jaren ferug te zien. Houdt gij deze eenvoudige regelen voor oogen, dan zult gij een collega zijn, die de algemeene achting van Uwe beroepsgenooten zeer spoedig zal weten te verwerven.

In dezen kring willen wij U gaarne alles geven wat wij te geven hebben en hopen en vertrouwen, dat wij in ruil daarvoor ook van U zullen mogen leeren en dat gij naar krachten zult medewerken aan een steeds grooteren bloei van onze Vereeniging.

In die verwachting installeer ik U als leden van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen.

JAARVERSLAG VAN DE SECRETARESSE
OVER HET JAAR 1919.

Wanneer ik nog eenige oogenblikken Uw aandacht vraag, is het voor het uitbrengen van het verslag over het afgelopen jaar, dat niet onbelangrijk voor de vereeniging is geweest.

Het ledental is gestegen tot 182.

Acht nieuwe leden traden toe, terwijl als lid bedankte Mevrouw Penning—Boer.

De Jaarvergadering werd gehouden op 11 en 12 Januari en wel in het Haagsche Koffiehuis te Utrecht en het Tandheelkundig Instituut, hiervoor welwillend afgestaan door den directeur Dr. de Groot.

De Zaterdagavondvergadering werd bijgewoond door 57 leden, waar door den voorzitter de heer J. Sanders Ezn. als nieuwe leden geïnstalleerd werden Mevr. Dijkhuis en de heeren van Hasselt en Werson.

Door een wijziging van art. 14 van het Huishoudelijk Reglement had de vergadering een nieuwen voorzitter en eerste commissaris te kiezen, daar deze niet meer terstond herkiesbaar waren.

Wat de heer Sanders als voorzitter voor de vereeniging geweest is zal ik U niet meer schetsen, ik kan alleen de woorden door zijn opvolger aan hem gewijd onderstrepen. Alleen wil ik nog gewagen van het tastbare bewijs van genegenheid dat de Vereeniging bij het aftreden van den heer Sanders mocht ontvangen. Ook den heer Bosch zag het bestuur noode gaan.

Na de verkiezing was het bestuur als volgt samengesteld:

Ch. F. L. Nord, Voorzitter; C. M. C. Dullemond, Secretaresse; J. J. Griffijn, Penningmeester; P. H. Buisman, Eerste Commissaris; W. Wirtjes, Tweede Commissaris.

Door de verkiezing van den heer Nord als voorzitter was een moeilijkheid ontstaan waardoor aanvulling van art. 14 noodig bleek.

Op advies van de Wetenschapp. Commissie werd besloten deze op te heffen en als overgangsmaatregel het dagelijksch bestuur in die functies als zoodanig te benoemen.

Daarna is het woord aan Mej. Dullemond tot het doen van mededeelingen over haar ervaringen met Buckley's desensitising paste. Vervolgens behandelde de heer Blaauw Buckley's desensitising paste als devitalisatiemiddel.

Op Zondagmorgen zijn in het Tandheelkundig Instituut aanwezig 63 leden en 2 gasten. Dr. de Groot doet mededeelingen uit de praktijk betreffende speekselsteen en demonstreert een patiënt met stomatitis ulcero membranosa.

De heer Bloemendal demonstreert inlay stiftanden, waarna de heer Margadant nog een apexamputatie demonstreert.

De tweede vergadering was de lustrum vergadering, die te Den Haag in Pulchri gehouden werd en in het Palace Hotel te Scheveningen op 20 en 21 Juni.

Op Vrijdag 20 Juni werd in het Palace Hotel een soirée dansante gehouden met medewerking van Pissuise en Jan Hemsing, nadat het bestuur door vele leden en de afgevaardigden der verschillende corporaties gecompimenteerd was, en de voorzitter de heer Nord in een feestrede de lotgevallen van de Vereeniging de revue had laten passeeren.

Zaterdag 21 Juni hield de heer Van Hasselt een voordracht over Mond- en Tandhygiëne nadat de voorzitter de vergadering had geopend met een rede wijzende op de toekomstige ontwikkeling van het Vereenigingsleven.

De heer E. J. v. d. Berg hield een voordracht over den invloed der zwangerschap op tandcaries.

De heer Bisseling, die zijn collectie werken, de geschiedenis der tandheelkunde betreffende tentoongesteld had, gaf hierop eenige toelichtingen.

Dr. J. P. Backer, chirurg te Amsterdam, hield een voordracht over Röntgenologie in de Tandheelkunde, waarna de heer Klinkhamer sprak over de Tandheelkundige specialiseering.

De lustrum-vergadering werd besloten met een banquet in het Palace Hotel, waar de afgevaardigden der corporaties met schoone woorden en nog schooner bloemenhuldes van hunne vriendschappelijke gevoelens getuigden.

Daar werd ook het voorstel van ons eere-lid Klinkhamer om Dr. Dentz te laten schilderen en dit portret het Tandheelkundig Instituut aan te bieden, met applaus begroet. We twifelen niet of allen zullen morgen deze aanbieding bijwonen om getuige te zijn als Dr. Dentz, een der oudste baanbrekers in de Tandheelkunde een welverdiende hulde wordt gebracht.

Den leden van het Ned. Tandh. Genootschap was via hun bestuur een uitnoodiging gezonden de lustrum-vergadering bij te wonen. Slechts weinigen hebben aan die uitnoodiging gevolg gegeven.

Als verdere wederwaardigheden dient nog vermeld dat de voorzitter de Vereeniging heeft vertegenwoordigd bij de eerste openbare lessen van de heeren De Groot en Van den Berg, respectievelijk als lector en privaatchocent, terwijl de secretaresse den heer De Groot de gelukwenschen der Vereeniging overbracht bij zijn promotie tot doctor in de geneeskunde.

Dr. van der Hoeven vierde dit jaar zijn 30-jarig jubileum, bij welke gelegenheid de voorzitter een bewijs van hulde namens de Vereeniging aanbood.

Rest mij nog een woord van dank aan mijn mede-bestuursleden, speciaal den voorzitter, die mij het mogelijk maakten op zoo prettige wijze het secretariaat waar te nemen.

Ik ben niet bespiegelend aangelegd en zou nu mijn verslag kunnen eindigen met een heilwensch voor 1920, als er niet iets in de Vereeniging niet in orde was. Dat in het jaar 1919, waarin de vrouw in Nederland politiek mondig is verklaard, door de leden der V. v. N. T. eene vrouw in het bestuur is gekozen, is door mij ten zeerste gewaardeerd, al ben ik dat stilzwijgend voorbij gegaan, omdat het mijn persoon betreft. Dat echter eene vrouw voor de tweede maal sedert de oprichting der Vereeniging een voordracht hier heeft gehouden, daarover heb ik me geschaamd. Want uit het archief bleek me, dat direct na de oprichting vrouwen lid geworden zijn en er zich ieder jaar hebben aangesloten terwijl het aantal steeg tot 40. Maar ik deed ook de ontdekking, dat zij die de eerste 5 jaren toegetreden waren nu geen lid meer zijn, niettegenstaande ze toch nog praktisch doen, en dat het aantal vrouwelijke leden nu nog 21 bedraagt.

En ik heb me afgevraagd: is het onwil of onmacht, en heeft Prof. Westerdijk ook gelijk wat de vrouwen in de Tandheelkunde betreft?

Daarom wil ik van deze plaats mijn vrouwelijke collega's zeggen: Indien gij het wel meent met de Tandheelkunde en het vereenigingsleven, die onafscheidelijk verbonden zijn, spant U in, houdt U niet langer afzijdig, want gij wordt uitgestooten, het zal U gaan als de dienstknecht, die niet gewoekerd heeft met zijn talenten.

Dames en Heeren, ik eindig dit verslag met den wensch dat de V. v. N. T. in de naaste toekomst moge groeien en bloeien en vruchten dragen en dat de vrouwen daaraan zullen meewerken.

C. M. C. DULLEMOND, Secretaresse.

Breda, Januari 1920.

Rondvraag.

De Voorzitter: Is er iemand, die het woord verlangt in het belang van deze Vereeniging?

De heer Backer Dirks: M. d. V.! Ik ben misschien wel wat lastig, wanneer ik op den laten avond nog het woord vraag voor iets, wat misschien niet rechtstreeks de Vereeniging aangaat; ik hoop dat U het mij niet al te zeer kwalijk zult nemen.

De Vereeniging heeft in zekeren zin toezicht op het Tijdschrift voor Tandheelkunde, en nu moet mij eens de opmerking van het hart, dat het Tijdschrift een inhoud heeft die niet bepaald ieder aanstaat. Uit samenspreking met Rotterdamsche collega's heb ik bemerkt, dat ik in die meening niet alleen sta. Hoofdzaak is, dat het te veel ontaardt in polemeik. Het is heel goed, wanneer er verschil van meening is in wetenschappelijke quaesties, maar wanneer onder den mantel van wetenschap onaangenaamheden worden gedebiteerd, die varieeren tusschen fijne speldeprikken en grove onhebbelijkheden, dan wordt het tijd dat een zekere censuur wordt uitgeoefend door de redactie of vanwege de vereenigingen die het Tijdschrift subsidieeren. Ik heb wel eens gemeend, dat de collegialiteit onder tandartsen vrij groot is, misschien grooter dan onder medici, maar een medicus die een dergelijk Tijdschrift in handen krijgt moet wel een geheel anderen indruk krijgen.

Ik heb wel eenigszins geschroomd om deze opmerking te maken, aangezien ik helaas niet behoor tot hen, die geregeld het Tijdschrift vullen, maar ik acht het in het belang van den tandheekundigen stand, en ook van de redactie, dat daarop eenig toezicht gehouden wordt. Ik zou het voor mij zelf aangenaam vinden, maar dat zal misschien weinig indruk maken, doch ik meen te mogen zeggen dat velen het aangenaam zouden vinden, wanneer de toon in het Tijdschrift eens een beetje zou veranderen. (A p p l a u s).

De Voorzitter: Het doet mij buitengewoon veel genoegen dat U deze quaestie aanroert, die hier niet buiten de orde is. Vanaf het oogenblik, dat het Tijdschrift mede het orgaan is van deze Vereeniging, is de Vereeniging ten nauwste verbonden met de wijze, waarop het Tijdschrift zijn verplichtingen tegenover de professie nakomt. Ik deel Uw zienswijze dat gedurende het laatste jaar het Tijdschrift in dat opzicht zelfs een bescheiden kritiek in geen deele kan doorstaan. Persoonlijk heb ik deze zienswijze reeds uiteengezet in een onderhoud met den hoofdredacteur (ik ben lid van den raad van beheer van het Tijdschrift, voor het N. T. G.) maar als deze

meening gedeeld wordt door de meerderheid van deze vergadering — zooals ik meen te mogen afleiden uit het applaus, maar waarover ik gaarne discussie zal toelaten — dan zullen de vertegenwoordigers van de Vereeniging in den Raad van beheer de quaestie ter sprake moeten brengen in de a.s. vergadering van dien raad. Met den meesten nadruk zal dan hierop gewezen moeten worden, dat vanaf het oogenblik, dat het Tijdschrift niet meer is het orgaan van een particulier gezelschap, maar dat van de gezamenlijke tandheekkundigen, een beter resultaat verwacht mag worden dan totnutoe is bereikt.

Als mijn persoonlijke meening wil ik dit zeggen: De fout schuilt o.a. hierin, dat de redactie onder een eenhoofdige leiding staat. Ik wensch hiermede in het minst geen blaam te werpen op den hoofdredacteur, die doet wat zijn hand te doen vindt, maar het komt mij voor dat geen enkel tijdschrift goed kan worden beheerd door één man. Er zijn tal van quaesties die op een redactievergadering behoorren te worden beslist. Ook die meening heb ik den hoofdredacteur te kennen gegeven, en hij bleek het daarmede eens te zijn. De redactie, die uit drie personen bestaat, dient tot vier leden te worden uitgebreid; zij behoort minstens éénmaal per maand, voor het verschijnen van het Tijdschrift, te vergaderen.

De grootste fout echter ligt in een feit, dat ik op ander gebied straks in mijn installatierede noemde: de medewerking van de tandheekkundigen aan het Tijdschrift is droevig. Wanneer U de laatste tien jaargangen opslaat en nagaat de namen van degenen, die medegewerkt hebben aan den inhoud, dan zult U zien dat dit slechts heel enkelen zijn. Per saldo kunt U van een redactie, ook al bestaat zij uit 4 personen, niet vergen dat zijhet Tijdschrift vult. Dan zou het m.i. beter zijn, dat het Tijdschrift minder verscheen, tot mindere blaam van de tandheekkunde, dan dat men coûte que coûte maandelijks een Tijdschrift laat verschijnen, waarvan de inhoud een blamage is.

De heer J. Sanders Ez.: M. d. V.! Ik ben de eenige hier aanwezig, die deel uitmaakt van de redactie van het Tijdschrift. Daarom neem ik, hoewel zeer ongaarne, aan deze discussie deel.

De heer Backer Dirks heeft applaus gehad op hetgeen hij gezegd heeft. U is daarop ingegaan en hebt gezegd, zijn meening te deelen, maar U hebt geheel andere punten aangeroerd. Nu zou ik, bij de verdere beraadslaging deze twee aangelegenheden gaarne uit elkander willen houden, ter wille van de zuiverheid der discussie. De heer Backer Dirks heeft geopponneerd tegen een bepaalden inhoud van het Tijdschrift, maar heeft zich verder over de positieve waarde van het Tijdschrift niet uitgelaten. U hebt de bemerkingen van den heer Backer

Dirks eigenlijk genegeerd en hebt over de positieve waarde van het Tijdschrift gesproken, wat een geheel andere zaak is. Ik geloof dat het gewenscht is, bij de verdere beraadslaging deze beide zaken uit elkander te houden. Is U het daarmee eens?

De Voorzitter: Ik geloof niet, dat die scheiding zoo scherp getrokken is als U het doet voorkomen. Ik maak mij sterk dat de heer Backer Dirks ook wel bedoeld heeft, (en anders zal hij het wel zeggen) dat de inhoud van het Tijdschrift niet voldeed; dat de polemieken niet slechts onaangenaam waren, maar een groot deel van den inhoud van het Tijdschrift uitmaakten. Wanneer die polemieken in een bescheiden hoekje kwamen, naast veel goeds, zou de aandacht er niet zoo zeer op gevallen zijn als den laatsten tijd wel het geval moest zijn. Daarom bestaat er verband tusschen de opmerking van den heer Backer Dirks en de mijne. Wanneer de inhoud van het Tijdschrift belangrijker zou zijn, doordien er meer bijdragen kwamen, zou de redactie ook eerder geneigd zijn sommige inzendingen in de prullemand te gooien.

De heer J. S a n d e r s Ez.: De heer Backer Dirks heeft dat verband er niet in gelegd. U distilleert het uit zijn woorden, maar het lag er niet in.

De heer Backer Dirks: Ik weet niet meer precies hoe ik het gezegd heb, maar wanneer U den inhoud van het Tijdschrift van de laatste drie, vier maanden nagaat, is dat in hoofdzaak polemiëk.

De heer J. S a n d e r s Ez.: Ik geloof, dat de heer Backer Dirks ten onrechte generaliseert een feit, dat in de paar laatste nummers van het Tijdschrift is uitgekomen. Ik kan U mededeelen, dat van sommige artikelen de redactie in haar geheel inzage neemt, voor zij geplaatst worden, maar dat is niet altijd het geval, bijv. met artikelen als waarop de heer Backer Dirks het oog heeft. Toch maak ik mij sterk, dat ook de geheele redactie slechts zeer weinige van die artikelen zou weigeren. Ik geloof dat de meerderheid van de redactie op het standpunt staat, dat men tot weigering niet spoedig moet overgaan. Voor het publiceeren van geteekende stukken moet, vnid ik en vind het meerendeel van de redactie, de professie zoo veel mogelijk de gelegenheid worden geboden, vooral nu het Tijdschrift uitgaat van den geheelen tandheelkundigen stand van Nederland. Er moeten al bepaalde bezwaren zijn, sommige uitlatingen moeten parlementair niet toelaatbaar zijn, zal een stuk geweigerd worden. Nog in het laatste of het voorlaatste nummer stond een artikel, waaronder een noot van de redactie. Uit die noot bleek voor een goed verstaander duidelijk,

dat de redactie de waarde van het artikel zeer twijfelachtig vond. Niettemin meende de redactie, dat zij den schrijver gelegenheid moest geven om ideën, die hij voor de juiste hield, onder de oogen van de collega's te brengen. Ik geloof dat dit een juist standpunt is.

Nu is het waar, als men groote keuze had van copy, zou men hooge eischen mogen stellen aan stijl en inhoud van het ingezondene, maar die groote keuze heeft men niet. In zooverre, dat geef ik U toe, bestaat er verband tusschen de beide quaesties, die ik straks onderscheidde in het door U gesprokene. Het feit, dat er zoo weinig medewerking is voor het Tijdschrift, is reeds vaker geconstateerd, en daarbij is betoogd dat dit diende te veranderen. Ik geloof dat wij dat betoog nog wel eenige keeren kunnen leveren en dat dan nog geen verbetering zal zijn te constateeren. Het is, o, zoo gemakkelijk, kritiek uit te oefenen; zelfs is het gemakkelijk, zich voor te nemen aan die kritiek gehoor te geven en de handen uit de mouwen te steken, zelf mede te werken. Maar, de uitvoering van zulke voornemens is wel eens moeilijk, ook met den besten wil. Ik ga niet mede met de scherpe bewoordingen, waarmede U gemeend hebt den inhoud van het Tijdschrift van 'de laatste jaren te moeten qualificeeren, maar toch heb ook ik gevoeld, dat het Tijdschrift nu ook nog wel eens wat meer mocht bevatten en dat dit meerdere vooral diende te komen van de zijde van de redactie van het Tijdschrift. Ik heb zelf gedurende het jaar 1919 deel uitgemaakt van de redactie. In het laatst van 1918 werd ik daartoe aangezocht, geheel onverwacht, en voor den sterken aandrang die toen op mij werd uitgeoefend ben ik gewicht. Ik was toen van meening, en ik heb die meening ook tegenover mijn mede-redacteuren geuit, dat de redactie daadwerkelijk tot den inhoud van het Tijdschrift diende bij te dragen. Ieder van de redactieleden beaamde mijn goede voornemens, maar het is den meesten hunner gegaan zooals het mijzelf gegaan is: de practijk bracht groote moeilijkheden mee, men bleek, of wel de gelegenheid, of wel de capaciteiten, of wel den tijd te missen om die voornemens tot uitvoering te brengen. Al voel ik mij hierdoor voor mijzelf geëxcuseerd, het Tijdschrift is daarmede niet gebaat, en de heeren die kritiek op het Tijdschrift hebben uitgeoefend zullen zeker met genoegen vernemen, dat ik hieruit mijn conclusies heb getrokken. Ik heb op 1 Januari aan het Bestuur van de Vereeniging Het Tijdschrift voor Tandheelkunde een brief geschreven, waarn iik mijn mandaat als redacteur stelde ter beschikking van dat Bestuur, omdat ik overtuigd ben, dat onder de Nederlandsche collega's krachten schuilen, die zeer zeker de capaciteiten en waarschijnlijk veel beter de gelegenheid hebben dan enkele leden van de tegenwoordige redactie, om van Het Tijdschrift te maken wat wij allen er gaarne van gemaakt willen zien.

Deze quaestie zal dus zeer zeker verder aan de orde komen in het Bestuur van Het Tijdschrift. Ik kan niet anders dan ook mijnerzijds tot degenen, die zullen worden aangezocht, het verzoek richten om aan die roepstem te voldoen en bij te dragen tot vervolmaking van den inhoud van het Tijdschrift. Ik zeg er bij, gemakkelijk is het niet, maar wanneer zij die kunnen het ook willen doen, zijn wij een stap nader gekomen tot bevrediging van de velen, die kritiek uitoefenen.

De heer Backer Dirks: Wat ik zoeven zeide was niet bedoeld als een verwijt aan de redactie. Integendeel, ieder van ons zal op prijs stellen wat de redactie, met de bescheiden hulp die zij ondervindt, voortdurend doet om het Tijdschrift in elkaar te zetten. Het is slechts een hint aan de redactie.

Collega Sanders besprak het weigeren van dergelijke stukken. Neen, geweigerd zullen die stukken niet kunnen worden, maar wanneer een stuk wordt ingezonden, onder een wetenschappelijk mom-bakkes, waarin insinuaties voorkomen bijv. aan het adres van een collega, die meent zijn practijk naar behooren uit te oefenen, ligt het dan niet op den weg van de redactie, het stuk terug te zenden met de vraag, of het niet gewenscht is daarin verandering te brengen? In het Tijdschrift zijn dergelijke dingen niet op hun plaats. Ieder heeft wel eens iemand met wien hij niet kan opschieten en er kunnen dus ook wel eens een paar collega's zijn die elkander niet kunnen zien, maar dat behoeft toch niet allemaal in het Tijdschrift uitgevochten te worden! Wel, wanneer het wetenschappelijke quaesties betreft, maar niet wanneer het op het laatst in kleinzielige hatelijkheden overgaat.

De heer J. Sanders Ez.: Van die minderwaardige insinuaties ben ik mij niet bewust, en het zou niet misplaatst zijn als zij hier genoemd werden. Deze Vereeniging is een van de drie leden van het Tijdschrift. Het zijn Uw zaken die hier behandeld worden, en wanneer U aanmerkingen hebt, noemt U ze dan met man en paard. Dat is mijn meening.

De Voorzitter: Ik deel die meening.

De heer Backer Dirks: Moet ik het zeggen?

De heer J. Sanders Ez.: Gaat Uw gang maar.

De Voorzitter: Het is niet de bedoeling, dat U Uw kracht zult zoeken in alle mogelijke quaesties, maar wanneer U met een enkel treffend voorbeeld Uw meening kunt illustreeren, is dat voor de duidelijkheid van de discussie wel gewenscht.

De heer Backer Dirks: Als iemand het bijv. heeft over de wijze, waarop een ander patiënten behandelt, en hij zet er dan tusschen haakjes achter: is gee nbehandeling, dan vind ik dat dit in het Tijdschrift niet te pas komt.

De heer J. Sanders Ez.: Maar dat is niet een minderwaardige insinuatie.

De Voorzitter: Het begint er toch dicht toe te naderen!

De heer J. Sanders Ez.: Het is veel te grof om een insinuatie te mogen heeten!

De Voorzitter: Ik geloof, dat de heer Backer Dirks bereid is, het een grove onhebbelijkheid te noemen.

De heer Buisman: M. d. V.! Wanneer een artikel tegenspraak uitlokt, is dat op zich zelf geen bedenkelijk verschijnsel. Daaruit blijkt in het algemeen, dat de quaestie die behandeld wordt den betrokken tandarts aan het hart gaat, en met hem waarschijnlijk ook aan anderen, die er over zwijgen. Het is eigenlijk een verdienste van een bijdrage, dat zij tegenspraak uitlokt. Ik vermoed, dat het bezwaar van den heer Backer Dirks voor een deel het gevolg kan zijn van de typografische verzorging van het Tijdschrift. Het wetenschappelijk belangrijke en het ondergeschikte doet zich aan den lezer op dezelfde wijze voor. Ik vind, dat in het Tijdschrift verschillende mededeelingen voorkomen die volstrekt niet misplaatst zijn, die door de typografische indeeling een schijn krijgen van gewicht, dat hun niet toekomt. Zoo vind ik het wel goed, dat wanneer twee collega's hemelsbreed van meening verschillen over een niet bepaald wetenschappelijke aangelegenheid voor hun gedachtenwisseling een plaatsje in het Tijdschrift kan worden ingeruimd; alleen meen ik, dat de lettergrootte die gebruikt wordt voor oorspronkelijke wetenschappelijke bijdragen misplaatst is voor dergelijke stukken. Dat bezwaar, dat meer van psychologischen dan van redactioneelen aard is, zou bij de verzorging van het Tijdschrift kunnen ondervangen.

De quaestie die de heer Backer Dirks ter sprake bracht betrof minder een insinuatie dan wel een kwetsing van zijn tandheelkundige geloofsbelijdenis. Het is niet prettig, als men een vaste overtuiging heeft en een ander grijpt ruw daarin, maar op zich zelf kan ik het niet zoo verschrikkelijk vinden. Men weet, dat de wortelkanaalbehandeling een tandheelkundige antithese is, die, als men den naam maar noemt, op staanden voet de eene of andere chronische aandoening in

een acute verandert. Toch kan ik voor mij dat niet zoo bezwaarlijk vinden. Bovendien, als er toestanden zijn in de tandheelkundige wereld, die den een of anderen collega niet naar den zin zijn, dan heeft hij zeker het recht om van zijn meening te doen blijken, ook al geldt het niet een wetenschappelijke quaestie. Het is zeker de toon, die in dat geval het karakter van de muziek bepaalt. Door een andere wijze van indeeling van het Tijdschrift kan zeker verkregen worden, dat niet alles over één kam wordt geschoren en dat niet iets, wat bijzaak is, door de wijze waarop het zich voordoet tot hoofdzaak wordt gestempeld.

De Voorzitter: Ik ben het eens met de typografische bemerking van den heer Buisman, maar het kan voorkomen dat de intrinsieke waarde van een artikel zoo klein wordt, dat er geen lettertype te vinden is, klein genoeg om daaraan te beantwoorden.

Verder is het volkomen juist, dat men ieder moet toestaan, in het Tijdschrift van zijn meening te doen blijken, over welk onderwerp dan ook, maar alles hangt af van de wijze van uitdrukking. Ik ben het met den heer Backer Dirks eens, dat men zich mag verzetten tegen bepaalde wijzen van behandeling. In het artikel, waarop de heer Backer Dirks doelt, en waarvan de toon velen onaangenaam heeft getroffen, wordt de goede trouw van collega's, die een bepaalde behandeling toepassen, in twijfel getrokken, en dat komt m.i. in het Tijdschrift niet te pas. Daardoor is de ergernis opgewekt van tal van collega's, w.o. van de besten, en ik meen dat de redactie dat artikel had moeten weigeren. Het is de redactie niet kwalijk te nemen; de opvatting van den een is niet de opvatting van den ander, maar wat de heer Backer Dirks aanvankelijk in het midden bracht is juist. Ik meen dat van onze zijde er op moet worden gewezen, dat het Tijdschrift aanmerkelijke verbetering behoeft in zijn wijze van doen. Wanneer de vergadering het hiermede eens is, dan geloof ik dat het juist is om aan onze afgevaardigden in den Raad van beheer, althans aan de twee die hier aanwezig zijn, op te dragen van de zienswijze, die in deze vergadering is uiteengezet, in den Raad van beheer te doen blijken. (A p p l a u s).

Het voorstel van den Voorzitter wordt aangenomen.
